

Izhaja vsako drugo in četrto sredo meseca; velja s poštnino vren in v Gorici s pošiljanjem na dom za DRUŽTVENIKE „Soča“:

za vse leto	2 gl.
za pol leta	1 „
za četrt leta	— „ 50 kr.

za NEDRUŽTVENIKE:

za vse leto	2 gl. 50 kr.
za pol leta	1 „ 30 „
za četrt leta	— „ 70 „

Posamezni listi se dobivajo po 10 kr. pri knjigarju C. Sochar-ju v Gorici.

Soča.

Oznaniła se prijemajo in plačuje se za zavadno trlistopno vrsto:

8 kr.	če se tiska 1 krat
7 „	„ „ 2 krat
6 „	„ „ 3 krat

za večje pišmenke po prostoru in vsokrat za kolek 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Vredništvo in opravništvo je v hiši št. 233 Contra la della Croce tik preture.

Naročilna in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici.

Organ slovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Št. 10

V Gorici 30. Augusta 1871.

I. tečaj.

Glasoviti § 19. pa Goriška grofija.

Vse naše časn. tvo tirja že leta in leta, naj se vpeleje slovenski jez. v vradnje, in kot podučni jezik v vse šole po slov. pokrajinah. Na podlagi §. 19. državno osnovnih postav in enakopravnosti razglaseže že leta 1848 tirja to ves slovenski narod po taborih, društvih in po svojih poslancih, in to tirja glasno, nujno in odločno; pa skoro brez vspela tako, da bi človek obupal, ko ne bi po zgodovini vedel, da pravica vendar zmaga, če je narod živ pa železne volje. Zmagali nismo večidel zsradi tega, ker imamo strasne in nevtrudljive sovražnike clo med narodom. Naša sreča je, da so vgovori naših zopernikov puhli in nesramne laži. Oni trobijo vedno v en rog, da je namreč naš jezik premalo razvit za šolo in vradnje. Drugi pa, katerim se že nekaj sanja o razvitku našega jezika, trdijo, da nujmamo v tem obziru sposobnih uradnikov in profesorjev.

Kar se tiče prvega vgovora, laznjiv je. Toliko že se je nasprotno dokazovalo, da je odveč o tem kaj govoriti. Kdor je v tem nevednež, in se ne da podučiti, ko bi lahko pregledoval naše časnikarstvo in knjigarstvo, in vendar nam nasprotuje in škoduje; nevaren ošabnež je in vreden malo manjšega zaničevanja kakor tisti, kdor nalašč in iz sebičnih namenov nam nasprotuje. Vedoma škodovati narodu svojemu, je zares peklesko, a tem nasprotnikom odgovarjati je zastonj, torej nepotrebno.

Kar se pa tiče drugega vgovora, da nujmamo slovenskega jezika zmožnih uradnikov in profesorjev, prazen je gledč zadnjih, in malovreden gledč prvih. Lansko leto so „Novice“ naštele nad 100 slovenskih profesorjev za gimnazije in realke, ki so zmožni hipoma začeti slovensko podučevati dijake v vsih predmetih. Nekateri teh gospodov so doma, nekateri na Hrvaškem, v Slavoniji, v Granici, a drugi — clo na Ruskem. Našinci na ptujem so veliko svojo zmožnost pokazali s tem, da so znali že v drugem letu predavati v hrvaškem ali v ruskem jeziku, kar jim je bilo mogoče, ker so izvrstnjaki bili v slovenskem narečju.

Zalosten stan zares, da so naši učenjaki primorani, domovino popustiti, če hočejo, česar goreče želijo, slovansko predavati. Tega je kriva vlada, ki nam neprenehoma uriva nemške profesorje, kateri so večidel nam sovražni, in v svoji ošabnosti nagajajo ti našincem tako, da se jih je, kakor dr. Celestin iz Vladimira poreča, prav dosti oglasilo za službe na Ruskem, kar je strašen dokaz, da je pri nas dosti publega. Ti gospodje sicer nujmajo prav, popuščati domovino, katera nujno potrebuje vseh moči. Zarad naroda bi jim bilo nekaj časa še potrpeti krivico in grdo nagajivost marsikterega ptujca, kajti to ne more vedno trajati.

Sveta jeza mora torej narodnjaka presuiniti, če sliši, da nujmamo zmožnih moči; imamo jih obilno. Vlada naj jih pokliče in porabi, a naj ne paha od sebe najboljših duševnih moči, ker je to deželni v neizmerno škodo. In še več bo kmalu profesorjev slovenskih, ker večina talentiranih naših mladencev hrepeni po profesuri, misli pa tudi na službe v drugih deželah slovanskih! Zatoraj je čas, in naše ministerstvo naj že bodoče šolsko leto osnuje v Gorici slovenski realgimnazij po nasvetu in lanskem predlogu našega deželnega šolskega sveta.

Če pa premislimo število slovenskega jezika zmožnih uradnikov, slabeje je naš stan, vendar pa tak, da bi se precej za stvarna dobro obrnila, ko bi vlada resno voljo pokazala, in oestro postopala.

Da to dokazemo, zadostuje kratek pregled naših vradnij in te gospode.

Da na zgornem kraju začnemo, naj sporočimo pred vsem o Tominskem glavarstvu. Kakor se je v poprejšni „Soči“ omenilo, resnica je od vseh strani potrjena, da dopisava tamošnje glavarstvo vsem županijam in tudi posamnim osebam v krasni slovensčini. Tudi Tominska sodnija je djanjsko pokazala, da ima izurjene Slovence, in naj novejši dokaz dobre volje je, da si je prva naročila natisnjene obrazce za majhne tožbe, eksek-

tivne prošnje in dotične odloke pri tiskarju gosp. Zajcu v Gorici. Obžalovati moramo, da ni taka pri sodnijah v Boveu in v Cirknem, oba gospoda sodnika govori ta krajnsko špraho in nočeta napredovati. Prebivavci cerklanskega okraja so se za narodno stvar vneli, tirjajo od sodnije, naj pisari v narodnem jeziku, pa vse je zastonj.

V Kanalu je sodnik Nemeč, ki prav lepo in slovnično po slovensko govori, in bi, kakor se sliši, tudi rad začel pisati, ko bi ljudje, posebno odvetniki podajali slovenske vloge. Pristav ne zna nič slovenskega, pa je preiskavni sodnik v kazenskih opravilih! V Ajdovščini so sodnik in oba pristava slovensčine prav dobro zmožni, in slovenskih konceptov najdete tam največ. Tudi imajo slovenske obrazce za poravnave in druge potrebe, za tožbe pa ne. V Komnu je sodnik slovensčine kos, pristav pa, rojen nemeč, se je v raznih letih toliko naučil, da bi znal kmalu tudi po slovensko pisati, pa se mu neče. V Sežani se je sodnik poprejšnja leta slovensčine učil, zna tudi pisati, in počasi bi šlo, da bi le hotel; njegov sedanjí pristav je izvrstnjak v slovensčini. Pri glavarstvu pa, je glavav rojen Sežanec, ki si je priskrbel vse pripomočke, tedaj mu ne more biti pretežavno vsaj občinam slovensko dopisovati; dobra volja vse premagava, a dobre volje je in gospod. Kancelisti in diurnisti pri teh uradnijah so skoro vsi rojeni Slovenci, ki morajo tolmačevati, če kak ptujec, konceptni uradnik, slovensko nič ali malo zna; za toraj nij v tem obziru nobenega zadržka, ker se pisati in sub dictando pisati vsak izmed njih hitro navadi, če se ne zna; večina pa že zna.

To so razmere po deželi na Goriškem; kako je pa v Gorici? Pri našem glavarstvu je bilo poprej boljši, gosp. Baron Pino, ki ni slovenske besedice umel, ko je ured prevzel, učiti so je jezika našega precej začel, in ukazal je, da so ima županijam le po slovensko dopisavati. Celó osramotil je nekatere naših županov, ki so mu iz prevelike lenobe in po stari navadi nemško dopisovali; odgovarjal jim je slovenski, in jih prepričal ajilove sramote pa narodne dolžnosti. Zdaj pa imamo glavavja, rojenega krajucea, ki tudi hervažsko zna, — in naše županje dobivajo prav po gostoma nemške ali italijanske dopise!

Slabo se nam godi pri e. k. mestni odredjeni sodniji (preturi) katera je tudi sodnija popolnoma slovenski goriški okolici. Pri preturi zna le eden pristav izvrstno govoriti in pisati v našem jeziku, drugi gospodje lomijo krajnsko špraho, da si tudi so dosti let vedno med Slovenci. Načelnik, svetovarec okrožne sodnije, rojen isterski Slovan razume naše slovenske vloge in bi kmalu tudi pisal, da bi se resno potradil. Isto tako oi nekateri drugi gospodje lahko več znali, pa resne volje nij. Tukaj bi vsaj polovica morala slovensčini popolnoma kos biti.

Pri okrožni sodniji, našem tribunalu, pa smo v dosti boljšem stanu. Kdor pozna to gospodo, vé, da so tu štiri svetovalci rojeni Slovencei, izmed katerih bi se trije slovenske pisave ne branili, razen kacega posebno važnega primerleja. Tajaik, rojen Italijan, se je neki izustil, da potrebuje k večemu enega leta, pa bi se upal slovenski pisati; služil je poprej nekaj let na Hrvaškem. Posebno je pa državni pravnik slovensčine zmožen v govorih in pisavi. Da resnico govorimo, dokaz so nam kazenske konečne obravnave, koje se popolnoma v našem jeziku zvršujejo, če je zatoženec slovenskega rodu, in če je zagovornik eden dveh slovenskih odvetnikov. Sodniki izprašujejo le po slovensko, državni pravnik govori baš takó pri zatožbi in konečnih predlogih, in lepo ga je slišati. Uha pa žali, kedar prebirajo vmes zapisnike izostalih ali ne poklicanih prič, kateri so vsi nemški ali italijanski pisani, kakor da bi bivali po našej deželi le Nemeč ali Lahi. Zakaj ne pišejo preiskavni sodniki po slovenskih okrajih teh zapisnikov po slovenski; kaj ne veleva postava, da se imajo povedbe svedofov in zatožencev prav takó zapisati, kakor so te osebe govorile? Zdaj pa vprašamo: je li takó težavo Vam gospodom, ki priče in okrivljence razumete, takó narekovati,

kakor se je govorilo? Lože in gotovo bolj natančno in resnično bi bilo to, kakor da povedbe ponemčite ali poitaljančite! Pišite prosto, čisto slovensčino, in stranke bodo zadovoljne, zraven boste postavno delali, in sami veste, da tudi sedajni vaši protokoli nijso klasično ne nemški ne italijanski pisani, kar v naglici taki še mogoče nij. Resnica, ki povsod na svetu velja, je, da mora vsak sodnik posebno vsak preiskavni sodnik deželni jezik dobro znati. Zató se bridko pritožujemo, da je prav preiskavni sodnik, neki pristav pri tribunalu, lah, ki slovenskega prav nič ne zna, dasi je mnogo let tukaj, in ima vsak dan sè Slovenci opraviti. Čudno, da ga ne prestavimo, tega gospoda, vsaj bo sam srečnejši; ali če mora tukaj biti, naj bode preiskavni sodnik le za Italijane. Kancelisti in diurnisti po goriških uradnijah so večidel Slovenci, ali če so Italijani, nekaj slovenskega vsak zna; gotovo se po tem takim vsak v kratkem brez velikega truda toliko nauči, da bi znal propisovati, ali sub dictando pisati.

Naj še omenimo mladih juristov, ki so narodnjaki ali ne. Če so, prav neradi in poredkoma ostanejo v državni službi, ker so poprejšna ministerstva domoljube le zatirala; če pa ne čutijo zlahčnih čutov za svoj narod, oholo postopajo misleči, da jim mora naš narod pručica biti do mastnih slušeh, če le špraho znajo; toda gotovo se prevarite, mladi gospodje, — časi so se sicer pomalem obračali, a zdaj se lahko naglo obrnejo.

To je naše stanje, in iz vsega tega sledi, da je precej mogoče, za Slovence po uradnijah slovensčino upeljati, če se nekteri gospodje predstavijo in če ministerstvo resnobno voljo pokaže in rok, denimo enega leta, za to odloči, kakor se je zgodilo v Galiciji in Dalmaciji.

V začetku naj se natančno izvršuje ministerialni ukaz dné 27. marca 1862; to nij težavno, in po preteku leta naj bo vse gotovo. Če nij drugače mogoče, naj se pri obeh goriških sodnijah napravita odseka: slovenski in italijanski.

Ni skoro dvomiti, da bodo nasprotniki še kričali in skušali ministerstvu resnico zakrivati, ker celo trdijo, da ni slovenskemu ljudstvu tolikanj mar za lastni jezik. Da le pravdo dobi, da hitro opravi, za to je ljudem mar a za drugo ne. Dokaz, pravijo, jim je, ker po uradnijah ne zahtevajo posamni ljudje in celo župani ne, da bi se slovenski pisarilo. To se trdi vkljub vsemu, kar je uže nared storil po poslancih, potaborih, časnikih, društvih, i. t. d. — Naj toraj odpravimo še ta vgovor, in naj vsak v svojih opravilih, ki jih ima po uradnijah, zahteva, da se mu slovenski piše. To storiti, je vsak taborec javno obljubil, tako stopi sleherni sedajnemu ministerstvu na pomoč, in to bo najiskrenejši dokaz našega poguma in domoljubja. V zadnji seji „Soče“ so nekateri trdili, da nij to potrebno; vlada naj ostro ukaže, pa bo prav.

To zahtevamo tudi mi, trdimo pa zraven, da je sploh in gledč naših protivnikov še boljše, če postane vsak Slovenec in pri vsaki priliki narodov stražnik. Taki so Čehi, taka je tudi pri Angležih, in mora biti pri vseh živih svobodnih urodih. Zgodovina nam dokazuje do čistega in na vsaki strani, da so národni samo takrat in le toliko časa národni in vseh družih političnih pravic uživali, kojar in dokljer je vsaj velika večina ostro pazila, in je bil sleherni pogumen zastopnik in branitelj téh pravic. Sleheri narod ima gotovo le takovo vlado, kakršno sam zasluži, in zastonj bi bila vsa vladna sila, proti zavedajočemu se, svoje pravice poznajočemu in branečemu národu.

Slovenci! ojačite se toraj; Vi uradni gospodje pa, ki ste Slovani, spomnite se enkrat, da Vas uže davno kliče in kliče majka Slava; če pa nijste našinci, bodite nam vsaj pravični! —

Iz Gorice, 22. avgusta 1871. — Naše politično društvo je imelo 10. t. m. občni zbor; glavna razprava se je vrtila okolo postopanja, kakorsnega si želimo od naših dež. poslancev. Izrekla se je

občna želja, da so naši poslanci držé programa, razvitega po našem narodu na tolikih taborih. Posebno pa se je povdarjalo, da bi morali poslanci vsih Slovenskih pokrajin solidarno in v popolnem soglasju postopati in v ta namen osnovati shod vsih omenjenih poslancev ter poslati nekatere iz njih srede na Dunaj, da predlagajo Hohenwartu vse pravične želje in zahteve našega po svojih pravicah hrepenečega naroda.

Zdaj ko je ministerstvo na krmilu, katero, kakor se vidi, hoče v Avstriji odpraviti kričeče krivice, zdaj ko se je to ministerstvo s Čehi in Poljaci pogodilo, zdaj je čas, da naši voditelji stopijo pred ministerstvo z odločno tirjatvo zedinjene Slovenije in da izrečejo: „to je naša deklaracija, od katere ne moremo in ne smemo odstopiti“. — In vresnici, prvi pogoj našega obstanka in vsakovrstnega napredka je naše zedinjenje in če je vlada temu nasprotna, je to živi dokaz, da ji ni nič mar za nas in da nas hoče žrtovati nemškemu in italijanskemu molohu.

Kakor se čita v raznih časopisih, so bili v četrtek, 24. t. m. poklicani tudi Slovenski zaupni možje na Dunaj h konferencijam z ministerstvom, za Kranjsko gg. Bleiweis in Costa, za Goriško pa g. Cerne. — Nè vemo sicer, kako se bodo naši možje nasproti ministrom obnašali in tudi ne, če se bodo strogo držali programa, kakoršnega je slovenski narod za svojega sprejel in kakoršnega vse slovensko časopisje zagovarja; a vendar jim moramo zaupati in gotovi biti, da bodo vse storili, da opravičijo zaupanje, katero ima slovenski narod do njih. — Pa naj kdo reče, kar le hoče, — deputacija kakor je bila v obnem zboru „Soče“ nasvetovana, bi bila gotovo najzanesljivejša in najpravičnejša zastopnica slovenskega naroda pri konferencijah z ministerstvom. — Deželni zbori so pred durni, misimo vže v št. 8. našega lista izrekli, kaj da pričakuje narod od naših poslancev, to je zahtevanje naših narodnih pravic do pičice; danes našim poslancem še enkrat na srce polagamo, da branijo naš narod pred vsako krivico, ter da si zapomnijo, da narod pred vsem želi zedinjeno Slovenijo. — Iz vzega tega je razvidljivo, da nam ni dosti na tem ležeče, če se naši Italijani spokoré ali ne; pa zapomnijo naj si, da so minili tisti časi ko je smel slavni Rismondo s strastno surovostjo pitati Slovence v deželnem zboru.

Že dostikrat se je tu in tam iz muhe konj naredil in pod mesecom jih je dosti tako srečnih, da na tacega konja dolgo časa, pa tudi celo svoje življenje verjejo. Nu, naše mestice jih ima veliko število tako srečnih, kateri, dasiravno brez prave vere, vendar uživajo vse prednosti eminentno vernih ljudi. — Vsak, kateri Goriške razmere le nekoliko pozna bo vedel, da menimo tisto klico, katera je pravo prebizišče slovenskih renegatov in katera sicer proti papeževi nezmotljivosti protestuje, a svojo politično zrelost svetu s tem oznanja, da veruje na nezmotljivost svojega profeta — Favetti-ja.

V naši zadnji številki smo omenili, da je rekuriralo naše starešinstvo proti namestništvem dekretu, s katerim je vničen sklep starešinstva zaradi Favetti-jeve penzije in smo tudi rekli, da bo vse vpiranje starešinstva prav malo izdalo. — Prepričani smo namreč, da je bil omenjen dekret v Trstu le pisan, narekvan pa v Beč-u.

Taka se je tudi nam Sočanom godila, ko smo rekurirali proti prepovedi Renškega tabora. Naj se tedaj tolažijo naši mestni očetje s tem, da imajo sotripince. Ministerstvo miru in sprave se boji vsake prilike, katera bi znala pripraviti „v nevarnost javno varnost“ in sledi povsod „agitacijo proti postavnemu in pravnoveljavnemu pravnemu razmerju“, da se poslužimo izvirne terminologije našega glavarstva. — Da pri reči ostanemo, omenimo v prvo enega sestavka iz Gorice v „Neue freie Presse“, kateri konča z besedami: „Parizka komuna ima tudi v Gorici svoje častitelje, kateri le na prihod svojega prekanjenega pa drznega voditelja čakajo, da se organizujejo. Pač vihar v kozarcu vode!“

A kjer zaviruje polovičarstvo, da se ne more razviti prava mestjanska hrabrost, kakor v našem mestu, tam zadostuje predrznost najmalopridnejšega klativiteza, da iznemiri in poškoduje prebivalstvo. — Ta sestavek dosti reče in se naslanja najbrže na skušnje tistega, kateri ga je pisal. V starešinstvu pa je nastal hrup, sklicala se je seja in po ži-

vahni debati, pri kateri je gosp. dr. Pajer, kakor se sliši, oni sestavek skoro odobral, je obveljal sklep, da se ima protestovati proti omenjenemu sestavku, ker želi goriško mestjanstvo ter pozvati vredništvo „Neue freie Presse“, da ga prekličé. — Kako je starešinstvo postopalo, da izvrši ta sklep, tega snevemo; slabo na vsak način, ker dozdej še nismo čitali nobenega prekliča v „Presse“. Naj še dostavimo, da so imeli lahoni slovensko stranko na sumu, da ona kova dopise za „Presse“, da jih potem kot prestave prinaša v „Soči“; a zdaj so drugih misli, ker se jim je tiček, kakor pravijo, na brgone vsel. Na vse kar se je o njem pisalo in govorilo, je Favetti v „Cittadinu“ prav ponižno odgovoril. Iz njegovoga dolgega pisma smo zvedli, da se je poboljšal, da so ga britke skušnje prepričale, kako slabo je bilo njegovo prejšnje postopanje, da je postal bolj resen in dober oče svoje rodbine, kateri hoče za naprej vse svoje moči posvetiti. Zraven tega pa bode tudi svojo domovino zmerom zvesto ljubil in če mu njegovi sovražniki še tako težijo povrat v domovino, ga to ne straši; ampak pospešuje izvršitev njegovoga dotičnega sklepa. H koncu žuga svojima dvema glavama nasprotnikom, da jih bo natančno opisal in njegovemu prejšnjemu drugu v politiki krinko z obraza potegnil, naj le enkrat v domovino pride. Vse prav dobro in lepo; a nam se dozdeva, da dopis, kateri je na prvi pogled politično pisan, vendar ne zbuja posebne simpatije na eni strani, ne pobitja na drugi. Gosp. P. se je gotovo nasmehnul, ko ga je čital, ker nima toliko srca, da bi ga ponižne „confessiones“ svojega nekdanjega prijatelja (?) ganile, marsikteremu pa je pri čitanju dopisa prišla na misel basen o volku v jančkovi koži.

Naj še dostavimo da Favetti-ja njegovi privrženci kaj težko pričakujejo, ker bi radi izdajali svoj časnik, kar pa brez njega nočejo, ali — ne morejo. Tudi bo marsikterega zanimalo, zvedeti, da je oče Favetti-jev v Skriljah pri Adovščini rojen, kjer ima še zdaj dosti zlahte. Po mestu se je razglasila sledeča epizoda: Ko se je v mestnem starešinstvu razgovarjalo o novih imenih raznih ulic, je bil stavljen tudi predlog, da se spremeni tako imenovana „contrada fažuli“ v „contrada Juretič“. Na to se oglasi znani oponent, g. M. in zavrača predlog blizo tako-le: „Vi ste sklenili v principu, da je treba strebiti iz Gorice vsa slovenska imena: travnika, studenca i. t. d. nočete več; pa hočete „contrada Juretič“! Juretič vendar ni italijansko ime! Ubi doslednost, ubi pamet?“

A temu bi se vendar dalo pomagati; recept ima g. Simsi: zbrise se „č“ na koncu in evo vam italijansko ime „Jureti“! —

17. t. m. je bila na čast rojstvu Nj. veličanstva javna produkcija pevskih in telovadskih učencev vsih c. k. učilnic na dvoru c. k. šolskega poslopja.

Dvor je bil v ta namen okinčan z nekaterimi starimi zastavami, katerih barve nismo mogli prav razločiti. Če bi bili zapazili take zastave v vrstah kacega polka, bi to v nas zbudilo čutje visocega spoštovanja do hrabrih vojakov; a tam, kjer se učí estetika, je vtis, ki na človeka napravi tak kinč, ravno nasproten in gotovi smo, da če bi videli naši kulturonošci take zastave kje v Solkanu, bi oni gotovo z ramami pomigali rekoč: „sind halt ungebildete Slaven, die alles aushängen, was sie beim Hause haben.“

Prvi vtis ni bil tedaj posebno ugoden, a produkcija je vse popravila, ker je prekosila naše nade. Pevski program je bil sledeč:

1. Il carnevale di Venezia, di Rossini;
2. Pobratimija, bes. Jenkove, nap. Hribarjev;
3. Die Nacht, von Schubert;
4. Venec slavjanskih pesmi zl. Hribar;
5. Die Thräne, von Witt;
6. I cacciatori nell' opera la straniera, di Bellini;
7. Das Wandern ist des Turners Lust, von Zöllner.

Vmes se je telovadilo. Prve tri točke se niso tako dobro vršile kot zadnje, kar nekoliko temu pripisemo, da je ravno med petjem rosilo, pa tudi točke so bile jako težke, posebno Hribarjeva Pobratimija, katera tirja dobro izurjene pevce in velika pluča. G. Hribar je sicer pokazal s „Pobratimijo“ umetnost in temeljito znanost skla datelja a za nas goriške pevce je „Pobratimija“, Zukunftsmusik; zakaj? to že oni vedó, ki so jo kedaj peli. „Venec Slovenskih pesmi“ je

okusno pleten in pevci so ga izvrstno peli, Med italijanskimi se je dopadel odlomek „I cacciatori“; med nemškimi pa „Das Wandern ist des Turners Lust“. Ploskanja in bilo, nikoli konec; zadovoljnost občna, ker so fantje v resnici pokazali, da so se kaj naučili.

G. Hribarju pa častitamo iz srca ter se vjemamo s pohvalnico, katero mu je podelilo predsedništvo šolskega sveta.

Telovadska produkcija nas je tudi zadovoljila. Odlikovali so se posebno gg. Kugelmaier, dva Lasić-a in Stabile, vsi štirje realci, kateri so se kakor se sliši vže pod vodstvom g. Klodiča in g. Kupec-a tako izurili. Letošnji, to je novi učenci, med katere štejemo pripravnike, nam niso nič kaj posebnega pokazali, kajti „Freiübungen“ prištevamo k primitivni telovadbi. Naj še omenimo, da je vsa šolska telovadna priprava nekoliko slaba in piškava, tedaj nevarna v policijskem zmislu.

Ker ste se sklenili pretečen teden naši srednji šoli in imamo ravno priliko pregledovati letna sporočila, hočemo tudi nekoliko o njih danes spregovoriti. V sporočilu c. k. gimnazija je priobčena g. prof. Culotova razprava o šolstvu 18. stoletja (italijanski) in v sporočilu c. k. realke, katera je bila letos 7 razredna, za strokovnjaku zanimivi naravoznanski (nemški) sestavek g. Glavacky-ja.

Kakor nam dalje naznanila kažejo, imel je gimnazij 256 učencev, toraj 87 menj ko leta 1869 in realka 195, toraj 15 več od leta 1869. Učiteljev je imel gimnazij 15, realka 12; med njimi nahajamo 9 Slovencev. Dalje zamoremo šteti po narodnosti-akoravno je nam to zamolčano v statistični tabeli enega zavoda — na gimnaziji 156 slovenskih, 78 italijanskih in 22 nemških; na realki 49 slovenskih, 112 italijanskih in 32 nemških učencev; toraj na obeh srednjih šolah 205 Slovencev, 190 Italijanov (večidel iz mesta Gorice) in 54 Nemcev. Kako baže da so zadnji, si lahko mislimo.

Učni jezik obeh šol je bil nemški, zraven njega francozki obligatni predmet na realki. Na gimnaziji ste bili odmenjeni za slovenščino v vsakem razredu 2 uri na teden; na realki 3 ure. Pisali bi še mnogo, tako posebno o knjižnici gimnazijski za učence, o veselici, katero je napravila učeca se mladina 11. februarja na Vodnikov spomin v tukajšnji čitalnici; — ali čas in prostor nam tega ne pripušča.

Tudi tolmачiti nočemo števil, katere nam jasno kažejo, da le takrat pri naz čvesti zamore šolstvo, kadar bode na naravni podlagi osnovano, to je, da se napravita dva realgimnazija, eden z učnim jezikom slovenskim, drugi z italijanskim.

V samostanski šoli častitih sester Ursulinaric se je prejšnja leta tudi Slovenščina podučevala; a letos se je vrgla v kot, ker se je nekterim goskam zdelo sramotno, učiti se slovenskega, materne jezika. Mi zamerimo bolj č. sestram in šolskemu svetovalstvu, da ne stori, kar je prav in potrebno, kakor mladim dekličem, ki nimajo še nobene skušnje: le to naj bi si zapomnile naše dekleta, da Slovenci potrebujejo in hočejo dobrih „slovenskih“ gospodinj.

Predelska železnica nima dobre prihodnosti; sliši se, da ima država n. to skrivno dolžnost proti društvu južne železnice, da namreč še celih 7 let ne sme dovoliti druge železnične črte v Trst, ki bi znala društvu konkurenco činiti. Zdaj nam je jasno, zakaj vlada toliko časa meri in ene projekte zameta, ter druge napraviti vkažuje — vse zaradi tega, da čas teče in da se Francozje mastijo na našo škodo. Morala je ta: Mi pokoro delamo za grehe ministrov.

V svojem zadnjem listu se „Primorčev“ vrednik jezi na vrednik „Soče“, češ, da ga štejejo za sleparja. Mi pa g. „vrednika“ zagotovljamo, da je to le njegova domišljija, ali pa kvanta kacega „štravancarja“; dolžnosti vredništva res „sam“ in po svoji moči izpolnjuje Viktor Dolenc nima navade, ljudi črniti, pa kako bi mogel vrednika „Primorca“ obrekovati, ker ga še ne pozna, ali samo toliko pozna, kolikor je mogoče človeka poznati, če se ga le enkrat vidi. Če smo v našem listu „Primorca“ kdaj pokarali, smo ga gotovo le iz dobrega namena in ker smo bili primorani to storiti v obrambo svoje lastne časti.

Strastne pisave nam „Primorec“ ne more

očitati; tudi se nočemo Primorcu vrvati za mentorja; a vendar si ne moremo kaj, da ne bi izrekli svojega obžalovanja čez Slovenski list, kateri direktno in indirektno, pa nepremišljeno in strastno napada može, katere imamo mi Slovenci v čislú zarad njihovih zaslug za narod naš in česki in mrzi narod, katerega mi Slovenci ljubimo zarad sorodstva in zarad častne stopnje, katero je Slovanom prihoril z svojo pogumnostjo in s svojim vsakovrstnim napredovanjam.

Mi smo v „Soči“ vže večkrat izrekli, da se ne bojimo, da bi nas Čehi zapustili, ker je njihova moralna dolžnost in tudi lastna korist, da nas podpirajo, kajti kadar homo mi v nevarnosti, bodo tudi česke akcije slabo stale. Čehi delajo Slovansko politiko in jo morajo, dokler hočejo Čehi, to je Slavjani ostati, to se „Kirchthumpolitikerji“ razvidijo. Mi bi radi videli, da bi Primorec z nami solidarno postopal; a na tak način ni mogoče dobrega razmerja med nami; naj to sl. občinstvo samo sodi. Sicer pa nam zadnji „Primorec“ daje ključ k rešitvi sledeče matematične naloge:

(Uredniki + Figurant) X (tetka tržaška + „Primorec“) = kalin se je vsel na limanco. —

iz Gorice. (Izv. dop.) Na goriškej gimnaziji je podučeval, kakor že prejnjih dve leti, tudi letos g. Dr. Lavrič deklamatoriko, in četrtek 24. avgusta je bila javna preskušnja, ktere se je tudi deželni šolski nadzornik g. Gatti vdeležil. Profesorjev nij bilo videti, tem več dijakov. Deklamovalo se je slovensko, latinsko in grško.

Slovenski sta deklamovala Primožič: „uvod h kratki pri Savici,“ in Furlani „Umekov zvon sile“ predelan za goriško razmero. Kragelj je deklamoval odlomek iz 19. speva Iliade; in Lutman začetek II. Catilinarskega govora. Mi smo bili sicer si že prej v svesti, da Lavričevi učenci ne bodo nikedar delali sramote svojemu učitelju, a kaj takega nejasno nikedar pričakovali. Ti štirje deklamatorji leško se ponosajo: „malo nas je, a smo ljudi“. Reči se mora, da je bilo vse prav dobro, a naposled se mora vendar priznati, da je Lutman v onem oddelku Ciceronovega govora, kjer se bogove nagovarja, sam sebe prekosil. Tako navdušena in vendar tako naravna je bila molitev, čeravno so rimski bogovi kedaj že v pregnanstvu! Človek bi ga bil od veselja na prvi pritisnil!

Čudno je to, da se je deklamatoriko letos tako malo uencev vdeležilo, ker imajo pač tako lepo prilžnost. Kje je uzrok? Morda se dijakom dozdeva, da nij to potrebno, ker nij obligatno? Ali so dijaki preveč združenim delom preobloženi, ali kaj? Na vsaki način je pa želeli, da bi se h letu večina dijakov te prilžnosti poslužila, in morda ne bi bilo napačno, ko bi tudi profesorji k temu kaj pripomogli.

Dr. Lavriču bodi pa za njegov brezplacni poduk in trud presrečna hvala! —

V Ljubljani, 24. avgusta 1871 (Izv. dop.) Vsak pošten domoljub mora pozdravljati z veseljem vsak korak in napredek, katerega stori naš narod na narodno gospodarskem polju, ker je to dokaz, da se hoče izviti profinarodnim vampirom.

Pogledimo na primer na Česko, kako lepo cvete tam obrtnija, morda v čeli drugi Avstriji ne tako, zato pa je česki narod tudi na visoki stopinji omike in politično zrel.

Kako pa stojé reči pri nas? V mestih in trgih gospodarijo je nemškutarški ali pa lahonski bogataši in fabrikanti, naš ubogi narod pa jim le robuje; ker pa je v gnotnem obziru od njih odvisen, jim služi žalibože tudi na političnem polju za podlago, kajti gnotna odvisnost je mati vse korupcije. Ta žalostna resnica je najbrže vodila nekatere slovenske može, da so sklenili osnóvati narodno zavarovalno banko „Slovenijo“ z ustanovno zalogo 2.000.000 gld. v 10.000 delnicah po 200 gld. Gotovo pametna misel; toda kdo bode pokupil toliko delnic po 200 gld.? Pomislite je, da v naši sredini ni mnogo ali nič Rotšildov, še Rotšildčevkov ne; narod sam pa je strašno ubog.

Če se še premisli, da je samo v Ljubljani zastopanih čez 30 takovih družtev; tako se nam vriva vprašanje, bo se li mogel uzdržavati ta narodni zavod, hoče li to družtvo v resnici osrečiti deželó našo, ali ni morda kaj dunajskega „Gründungsgeista“ vmes? Čudimo se le, ko čitamo med ustanovniki à la Konšeg, Ahčin, Treuenstein, Geceľ in drugimi tudi Costovo ime. Če je res na

vsem tem kaj dobrega in zanesljivega, kje so potem drugi veljavni, domoljubni možje: Dr. Bleiweis, Razlag, Vošnjak, Dominkuš, Žuža? Gotovo le-ti dalje vidijo kakor prejšni. Gospodine doktore! Vi poznate gotovo dr. Smolko, občevali ste pogosto z njim v Beču, znato dobro, da je iskren domoljub; a kaj so mu rekli te dni v Lvovu njegovi privrženci: Na stran z možmi, kateri se potikajo pred sobanah ministerskih in moledovajo za železniške koncesije, za banke, ter prodajajo pravi blagor domovine za železnice.

Pri nas zamore napredovati in koristiti le-tak zavod, kateri je osnovan na podlagi vzajemnosti, vse drugó je spekulacija.

Vstvarjajte založnice na kmetih po izgledu g. dr. Vošnjaka v Šmarji; tako se bo narod učil gospodariti in denar bode ostal doma na korist domači kupčiji in obrtniji.

Pogorele ste vasi Vižmarje in Poljane nad Ljubljano. Vsak bo vprašal, kje pa je bila prusovska druhlica „Feuerwehristov.“? To vam lahko pojasnimo. Na ulici pobara nek gospod člana požarne straže, zakaj ne gredó gasiti. Odgovori mu: Vidite, mi bi vže šli, a ne moremo in ne smemo, ker gori-slovenska vas“! Evo! Na tak način gotovo ne boste nikjer kazali vašo „bravour“ kakor na rotovžu in v kazini! Čuje se, da se je vložila prošnja pri ministerstvu, da se to pikelhavbarsko pobalinstvo razpusti.

14. septembra napravi Sokol telovadno predstavo v gledališču s pripomočjo „dramat. družtva“ na korist Vižmarskim pogorcem. V sled zadnjega izleta „Sokolovega“ v krasno Moravsko dolino, se ondi snuje podružnica sokolska, ter je bil večeraj vže občni zbor; oglašilo se je blizo 50 čvrstih korenjakov. Tudi v Škofji Loki in v Novem mestu se snujejo taka družtva. Le črsto in pogumno naprej! Ako se Nemškutarji bahajo: mi imamo naše „turnerje“, odgovarjamo jim: mi pak imamo naše „rothemdlerje“, katerih se bojite Vi kot samega h a!

Da si mi zdrava, bistra in vedno dereča „Soča“, prihodnjič kaj pikantnega.

iz gorenjega Goriškega, 7. avg. (Izv. dop.) — Tedaj Gorici bočejo mestni očetije ulična imena prekrstiti! Glasijo se slovensko — zato so posvečena pogin. Ko bi imeli katona med seboj, bi tudi čili njegov refrain: ceterum censeo, vse kar spominja na slovensko, naj se pokonča. Pač lahko je ulicam nova imena dajati po samovoljnih vkazih, kaj pa početi z imenom mesta? Kakor strasna furja preganja Lahone ta misel, da so toliko zaničevani „schiaivi“ „Gorico“ zidali in nekdanj gotovo tudi vladali. Ko bi mogli to ime v dno pozabljivosti potoniti in z drugim spremeniti! „Ein Königreich um ein Pferd“ — čuo mesto bi izdali, ko bi mogli, za čno italijansko ime!

Ali je tudi tje zalezal fanatizem, kjer bi morala vladati treznost? Ali je tudi starčinstvo ščevalen odbor? Gospodje starešine! ne norčujte se z našimi čustvi! Ne žalite nas v naše narodnej zavesti! Vašo namer, starouavna imena ulična v Gorici z italijanskimi spremeniti, jemljemo Slovenci kot demonstrativno zaničevanje slovenstva, in kot vdarec v naša narodna prava!

Ziveli smo do sedaj Slovenci in Lahí v miru, ali hočete po sili razdražbo delati? Duhove zbegati ni težko, kdo jih pa bo zbegane brzdal? Ali ne veste, da žanje vihar, kdor seje veter? Tlačili ste nas do sedaj v narodnih zadevah, ker ste imeli moč — pravočutnosti pa nič ne — zaničevati se mi ne pustimo!

Dandanas čas naglo frči. Kdor je danas vladar, jutri pregnanec. Ali mislite, da bo Vaša starešinska slava večna? Kako, če bi potem Slovenci — ne na revanche mislili, ampak le z enako vrhovno mero Vam merili?

V imenu slovenstva povzdignem tukaj svoj glas zoper Vašo za Slovence razžaljivo in zaničljivo namero!

Te nakane italijanskih sodeželanov pa naj nam bodo Slovencem klie na duševen boj! Začnimo se spoštovati sami. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujcevej peti. Če nas je bilo 10 Slovencev skupaj, in le en furlan vmes, smo že brbljali furlanščino — zarad enega. Če smo kupovali kaj, mislili smo, da bi zgrezili prodajalca, ko bi slovensko govorili — zato smo se spakovali v tujščini.

Tega ne sme biti več! Kaj moraš brate slovenski za svoj krvavo zaslužen denar še samega sebe sramotiti? Kako hočeš, da bo tujec tvoj jezik spoštoval, če se ga še sam v življenji ne poslužuješ?

Do sedaj so Slovenci v Gorici spali. Še nikdar ni bilo čuti, da bi bili Slovenci svoje kandidate za volitve v starešinstvo postavili. Ali je bila temu vzrok nemarnost, ali prepričanje, da bi Slovenci propadli? Če je prvo, prebudimo se in

poslužujmo se vstavnih pravic; če je bilo drugó — ali nas to opravičuje, da bi življenja od sebe ne dali? Kdor ne začne ledine orati, nikdar ne bo imel njive, toliko manj žetev!

Ali je mari tako malo Slovencev v Gorici? Kake narodnosti so vsi manjši kupčevalci, veliko uradnikov, večina duhovnov, če ne slovenske? Skrajna lahonska stranka se je s svojim početjem že pristudila mnogim zmernim meščanom — kako lahko bi bilo ž njo dovoljen modus vivendi najti? Sedaj res skrajniki gospodujejo, akoravno so v manjšini v mestu, zarad žive agitacije, učimo se pa od njih. Posebno š. volilnemu razredu obrnimo svojo pozornost; kar smo v tem oziru zamudili, popravimo. Sondirajno tla, odpirajmo oči slepim, podučujmo nevedne, krepimo omahljivece. Tirjajmo od magistrata, kteremu tudi iz slov. žepov davki prihajajo, da nam ravnopravnost deliti začne: da izjavlja svoja naznanila, odloke i.t.d. tudi v slovenščini — in da nam vsaj čuo slov. ljudsko šolo napravi! Čas je, da vstanemo!

V Tominu 7. avg. (Izv. dop.) Za koliko služijo naši prvaki — ne mislim zlega -- ekstremom, sem zadnjič površno zaznamoval v njihovem geslu. Ni dvombe porečete dosledno, da se to geslo tudi spoštuje od njihove strani. Poglejmo!

Tomín ima lepo, zdravo lego med dvema tekočima vodama, ki bi se mogli res porabiti za fabrike; vradnja daja mnogo dobička trgu in še mnogo drugega se dobi, iz česar bi se dalo kaj izbiti: a žalibog, pri nas ni življenja, legi in prilžnosti primernega. Razun kupčevanja z lesom, ki je deželi do zdaj več škodoval, ko vse kože desetkrat pomnožene, ni roke, ki bi se ganila za več, ko za lastne potrebe: naši krčmarji, — in tob je legijon, — štacunarji, kovači čevljarji krojači in drugi delajo veči del le za domače občinstvo, nekoliko za tominske „farmane“ in prav malo za celí okraj. Zdaj vidite, kako s pogojem našega blagostanja, če velja pravilo: do blagostanja z delom in varnostjo. Če se tudi ne moreproči, da so leni prebivalci našega trga — katero trjenje bi bila luda laž — moramo toliko bolj priznati, da smo nasledniki, ali vsaj častitelji Chronovi, ki je lastno otroke žri. Kako bi se moglo sicer zdržati tukaj toliko krčm in točiti v petih krajih drago, pa ne dobro pivo?

„Dajte nam cest, in potem dospemo tje, kamor ste nam v zdaj nedosegljiv kraj postavili svoj ideal; mi homo svoje izdelke na zvonajne trge nosili ali izvažali, kakor Mironci svoja obuvala in kranjski Tržičani svoj obrtnijski karslibodl, tuji bojo, posebno o koleri, k nam lahko in veselo dohajali posluhat na deželi bureže mukajoče in bloketajoče živine, pa še mnogo drugega se zgodi“ porече, kdor bo čital té vrstice. O prav da; a nekolkho je bilo v prejšnjih časih zaorano, in to bo treba popraviti: naš trg je n. pr. zgubil — ali je zevajoča sebičnost, ali je škilava zavist tega kriva? — še lastne, prej mnogo obiskovane tržne dni; te je spet treba v življenje spraviti, če je mogoče. Kar zadéva cest, imamo eno po brégu róke Idrije do Cersena ter smo po njej zvezani s Kranjskim, drugo pa čez Hum (zdaj še ne do Cerknega). Ali nam bojo te udihnile čut in znanje in voljo za trgovanje, (ne rabim besede „barantija“, ker je zarad besede „barantavec“ bil, mirabile dictu, pri tej sodnji prepír o razžaljeni časti) no vém, več, jaz dvomim. To isto velja o železni cesti, katere se posebno nekateri kmetje bojé (faktično imajo prav, ker vsaka dobra naredba je nevednim bolj škodljiva ko koristna), češ, da spravlja ves kapital le nekaterim v žep in da je toraj nasledek tega voliko bogastvo pri pojedincih, velika revščina pri množici. Kar se pa tujcev tiče, ne morem si kaj, če omenim da sami švicarski bureži še ne privabijo gostov, ampak tudi nekotlika komoditeta gledé stanovališč, prilžnost kupovanja kuhinje na trgu in pa dostojna čena in dobrotla blagá, posebno pa zadnje, ker oni, ki grejo na deželó, so vajeni dobro in lahko, kakor na rokah nošeni, živeti. Gledé stanovanj začena biti holje, morebiti se tudi druge težave odmaknejo. Vendar danes končam, ker nočem biti siten, in ker se da pri prilžnosti še govoriti.

V Šebreljih 28. julja. (Izv. dop.) Letošnje „štmo-horanje“, se je vkljub mrzli spomladí še ob času opravilo. Največo skrb nam je delalo pomanjkanje delavcev, ki so vsi ali koti železnočarji ali kot drvarji na tujem. V sled tega so kmétje, ki morajo plačevati tako že vsakovrstne davke, v prav velikih zadregah: zdaj jim ni bilo lahko moč vsega brez škode spraviti, po zimi se pa pritepejo železnočarji kot vlačugarji raztrgani nazaj in živé pri mizi kmetovi; ali krađejo ali pa se potegnejo bolni v bolnišnice (špitale) katerim morajo potem občina, t.j. kmečki posestniki, stroške plačevati. Ali bi se tej nepriliki ne moglo v okom priti od strani deželnega ali pa vsaj državnega zbora? Misel, položena v službinski red, da mora gospodar skrbeti za bolnega posla, se da pač tudi obrniti na to, da mora ona dežela za bolnega skrbeti, v katerej je delal. Tako delo prihaja vendar kolikor toliko tudi dotični deželi v korist, ker delavec je tam porabil denar, moč in zdravje. Nekateri župani si pomagajo s tem, da odrekajo popotne liste (pose); pa

kaj, tudi brez „posov“ se jemljejo delavci v službo in kadar niso več za rabo, hajdi v bolnišnico in potem s „šubom“ domů. Treba je, da se v tej zadevi nekaj stori.

Politični razgled.

S ces. patentom 10. avgusta je državni zbor razpuščen in zaukazane so nove volitve; s patentom tistega dne so razpuščeni sledeči deželni zbori: oba Avstrijska, Salcburški, Štirski, Koroški, Moravski, Šlezki in Tirolski in s patentom 11. t. m. so sklicani vsi cisalajtanski deželni zbori v svoje postavne kraje do 14. septembra t. l.

V deželah, kjer se morajo obnoviti deželni zbori, je zdaj živo volilno gibanje. — Ustavoverci vse žile napenjajo, da bi zopet zmagali; židovski časopisi zdaj tako nesramno in strastno pišejo o Slovanih, da se morajo pristuditi tudi vsace-mu poštenemu in politično zrelemu Nemcu. — Ustavoverci nam kar naravnost pravijo, da hočejo nad nami gospodariti, ker so oni izvoljeno ljudstvo, kakor so bili v starem testamenu Izraelci, mi pa smo brezpravni heloti, in to vse vsled ali na čast nemške kulture, v resnici in po našem mnenju pa vsled velike korupcije in nemoralnosti, s katero tirajo naši pravi in pseudožidje Avstrijo v pogubo. — Gotova je ta, da korupcija ne prenaša svetlih žarkov pravice in prave svobode. — Naše geslo pa je decentralizacija bodisi oblasti, bodisi gmotnih naprav, kajti avtonomija je kvas za svobodo in napredek, in jez proti švindelnu. —

Na Tirolskem, gornjem in dolnjem Avstrijskem bode najbrže zmagala konservativna stranka pri volitvah v dež. zborni, ki se bodo vršile 4. in 5. septembra; — tudi na Moravskem je volilno gibanje ugodno česki stranki in bi bilo še bolj, če ne bi uradniki z ustavoverno stranko in proti vladi delali. — Pa nadjamo se, da bode Hohenwart v tem obziru posnemal Giskro in uradnikom prepovedal protinarodno, bolje rečeno, proti spravno postopanje. Enake razmere so na spodnjem Štirskem; naši tamošnji bratje se pritožujejo čez uradnike; a vendar se nadjajo slavne zmage, ker so edini v postopanju in ker je vsa agitacija v rokah izvrstno osnovanih, mnogih političnih družtev. — Pa imajo tudi izvrstne kandidate, ki so pravi kinč slovenskega naroda. —

Tudi Koroški Slovenci, namreč pa pol. družtvo „Trdnjava“ dela z vso močjo, da spravi saj en par Slovencev v dež. zbor; menda se jim bo reč posrečila, kar bi mi z največjem veseljem pozdravljali, ker preti velika nevarnost našim koroškim bratom, če se kmalo ne ojačijo. — Kakor reči zdaj stojé, ima ministerstvo sprave dobro prihodnost; ustavoverneži bodo propali skoro povsod v kljub obupne borbe. —

Te dni so začele konferencije med ministerstvom in federalisti; kakor smo vže v dopisu z Gorice omenili, zastopajo Slovence pri tej konferenciji dr. Bleiweiss, dr. Costa in Černe. — Kadar se vlada s temi možmi končno dogovori, namerava razglasiti, kakšni so dogovori bili. — Sliši se, da pride ta razglas še pred volitvami, torej te dni na svitlo. — Potem takem bomo vendar vže enkrat zvedeli pri čem da smo. — Nekateri listi so celo prinesli vest, da nas hoče ministerstvo osrečiti z „Slovenijo“; a nam se dozdeva, da se ministerstvo malo zmeni za naša pia desideria; mogoče pa je, da nastane položaj tak, da bode ministerstvo moralo na kaj tacega misliti. — Postava o narodnostih, katero misli ministerstvo dež. zborom predlagati, bode posebno v goriškem zboru dala povod k resni borbi; naši poslanci bodo, kakor se sliši, tirjali vse narodne pravice in zahtevali, da se izvršujejo te pravice do pičice; naši Italijani bodo tedaj moralali druge strune napeti in krivice popraviti, ki so jih lani prizadeli našemu narodu, ker drugače prestržejo zadnjo nitko. — Neizvestno je, kaj je grof Beust z Bismarkom sklenil. — Glasilo ministra Hohenwarta misli da—nič, ker je Avstriji več ležeče za notranjo uredjenje, kakor za zunanje zveze. — Hohenwartova politika se menda ne zлага z Beustovo, če tedaj Hohenwart slavno zmaga, je mogoče, da Beust gre. — Bog ga nesi! — Najboljša avstrijska politika pa je politika proste roke, zato pa je treba notranji mir in zadovoljstvo raznih narodov; potem si

bode Avstrija zaveznika lahko zbirala po potrebi in koristi. —

Ker nam primanjkuje prostora, ne moremo danes govoriti o zunanjih državah; sicer pa je prav malo važnih novic, razun te, da je prišlo v Rimu te dni do rabuke med liberalci in papežu zvestimi Rimljani in da so italijanski vojaki na prve streljali, da je ostalo več ranjenih in 1 mrtev na mestu, in da ital. vlada liberalce zapira in preganja. — *Drugič kaj več o tem.* —

Razne vesti.

(Premeščenja) Gg. profesorja Urbas in Streisler sta premeščena na realco v Trst; več Slovenskih prijateljev jima kliče: Na zdravje! Kakor sliši pride na mesto enega teh gospodov naš rojak, g. Erjavce iz Zagreba. —

(Poskušnje) na tukajšni c. k. vadmici bodo 30., 31. avgusta in 1. septembra.

(Dementi) Ipavski Sokol dementira dopis iz Ajdovščine v št. 9. s tem, da napravi na mali šmarn, 8. septembra besedo s petjem, igro in plesom. —

(Tržaška razlava) bodo začela 20. septembra; goriških Slovencev se je dozdej prav malo oglasilo z svojim poljskimi in obrtnijskimi pridelki; reč pa je res važna, naj se vendar nekteri potrudijo, da se svetu pokaže, da kaj imamo in kaj znamo. —

(Pesmi na poskušnje.) zložil Libijanski pridejo te dni na svitlo; knjižica se bode dobivala pri čitalničnem čevaju po 20 soldov. —

(„Pesmi, zložil Prostin“) je naslov novi knjižici, katera je te dni v Trstu zagledala beli dan. Delo, ki obsega blizu 80 strani, razpada v dva oddelka; v odlomek iz prve dobe in v odlomek iz druge dobe mladega pesniškega življenja. Naj prej nam podaja novi pesnik v dobro zložnem sonetnem vnevu življenje svoje v prvi mladosti. Venec nam očitno kaže, da smo dobili v Prostinu dobrega pesnika, kateri si s časom mnoge zasluge na slovenskem lepoznanstvem polji pridobiti zamore. V drugem oddelku nahajamo šopek liričnih pesni, v katerih nam pesnik prepeva raznovrstna čutila rahlega srca. Jezik mu je gladek, naraven in popularen, misli dobre, ter izpe-ljava prav lična.

Konečno nam počaja igro „Rusalko“ v verzih. Igra je prav dostojna, svetovali bi pa bili pesniku, da bi bil pridjal tej igri, kateri je gradivo iz slovaške mitologije, kratko zgodovinsko pojasnilo.

Kakor čujemo, je naš Prostin sin prehitro umrlega M. V. in obiskuje sedaj konservatorij v Pragi, kjer se odlikuje v skladanji muzikalnih del.

Vsim čast. bravecem našega lista priporočamo imenovano knjigo, ter naznanjamo, da jo vsakteri lahko dobi pri vredništvu Soče. Cena ji je 46 novč.

Vsacemu svoje

Burka, zložil

MIROSLAV VILHAR

1871.

(To burko nam je slavni pokojni malo dnij pred svojo smrtjo poslal.)

Osebe.

Franja, kmetica, — Žefa, kuharica. — Čeh, — Slovenec, — Horvat, — Lah, — Morlák, — Nemec, — Oger, — Poljak, — Romún, — Rusín, — Serb, vsi Franjevi hlapci. — Bile, pastir, — Niko, konjar, — Žentilj, ovčar, — Igrá se na Mameluškem.

Prostorna izba, z veliko mizo in 12 mi stóli krog nje. Na mizi pogača. Zadej omare: Vrata na desni in levi, in tudi v sredi.

Franja.

„Bogatejša si ko Rotšilt“

Pravi sem ter tje kak osel:
Jaz pa vendar ga ne vidim,
Da bi več od mene nosel!
Res imám goré, doline.
Paše, njive, košenine,
Če še tolikanj pridelam.
Vse kot kafra mine, zgiuc!
Komaj seme mi ostaja,
Drugo vse požró mi hlapci
Dekla jim zvestó pomaga,
Še grdó me tihotapei!
Danes pa je majhen praznik,
Jim za malico sem spekla
To pogačo! Zdaj naj čujem,
Kaj druhál o nji bo rekla!
Ako žnjo nij zadovolna,
Gospodariti več nočem!
Drugo struno bom napéla,
In se omožiti hočem!
Troje imam že snubokov,

Pa se več jih bo ne mara,
Ker vedó, da niji prazni
Ne škrinjača, ne omara!

(Hlapci nastopijo in sedejo krog mize. Žefa zadaj spravlja).

Oger.

Kaj če meni ta pogača!
Ta nij zame, primaruba!
Basama, grém drugo služit,
Ki kaj boljšega mi skuha!

Nemec.

Jaz ne bom pogače glodal!
Take nočem testeniae!
Hohl! der Teufel! po tem vragu
Ne cedijo se mi sline!

Čeh.

Nij, satrácena, za vaju,
Tudi meni všeč ne bodi!
Tudi jaz sem živ in človek, —
Še brez cvéb je tále zlodí!

Lah.

Servo, moštro di pogača!
Črna si ga kakor saja!
Vue zobé bi si ga zlomil!
Mladim psom se tako daja!

Poljak.

Ješt poljska nij zginiła!
Jaz ostankov nočem jesti!
Pojdem k družim gospodarjem,
Ali v mestu, ali k cesti!

Serb.

Bogme, rajši dva dnij stradam,
Nego jedam to jedilo!
Reva še oevirkov nijma, —
Še nemara bi po nji mi vilo!

Slovák.

Rad bi grizel, pa je trda,
Menda péčena še lani;
Z batom, stoléi jo na drobno,
Ne jedó je še purani!

Romún.

Rúmen hlep je stokrat boljši
Ko prismojena hrustljača!
Spred óci mi se pobéri
Salamenska ti pogača!

Slovenec.

Jel bi, ker je čas, da bi se
Praznega trebuhá snebil!
Strela vate počí, ves dan
Bi zobé po tém si trebil!

Hervat.

Íbdi k vragu! Si brez česaja!
Boljšega se mi ne manjka!
Suka si ko stara terta,
Skrčila bi se mi danka!

Morlák.

Bračja, kakor ei pred mano,
Tudi jaz ne jém pogače,
Nijsem duzdaj se navadil,
Da bi jedal brez pijače!

Rusín.

Vrag, prav grde je postave,
Švajala nij po navadi!
Kader, dekla, še kaj pečeš,
Osem lotov kvasa vkradi!

Žefa.

Avbe no! Je še kaj v zólti,
Lačenpergarji presneti?
Novi inderfot postavim,
Da enacih nij na sveti!
Koderkoli sem služila,
Vsaka duša je še rekla,
Da sem kuhala prav dobro,
Prate pa naj bolje pekla!
Avbe no, da ta pogača,
Bi se sledni dan iméla!
Da je dobra, vas prepričam,
Ker je sama bom pojéla!
(Nese pogače iznad mize, in já)

Franja

Kar vam gré, sto menda čili!
Družega vam zdaj ne rečem,
Kakor to le, da vam skupe
Nikdar več pogač ne pečem!

Oger.

Tega sem že davno prosil,
Pa zastonj besede trosil!
Basama, kočjaž sem, tirjam,
Da bom jaz posebe kosil!

Nemec.

Herr Gott, jaz sem prvi sluga,
Delam kola, in zdaj glodam,
Da dobim pošteno hrano,
Da pri svoji mizi jedam!

(Današnjemu listu smo dodali prilogo).

Lah.

Korpo della struna! Imam
Posla več, in več potrebe!
Kajtore, ves dan tekam,
Hočem jedati poseba!

Slovenec (Lahu)

Ti si drugoga potreben!
Zate dobra je solata!
Zini še od svoje mize
Pa boš zletel skozi vrata!

Čeh.

Bratje, kar nas družih, jejmo
Skupe, kakor po navadi!
Vi pa, holka gospodinja,
Kuhajte, kar jemo radi!

Serb (Čehu)

Jaz v imenu prijateljev
Potrdim besedo Vašo!
Bogme, to bo dobro za nas
In za gospodinjo našo!

Horvat.

Kar sta Čeh in Serb izrekla
Bodem le še to dostavil,
Da si vosečim tudi piti,
Ker se subim bi se davil!

Franja.

Vidim, da gré vse narobe!
Vas devet bi skupe jelo,
Oni trije pa vsak zase,—
To bo zdaj drugače pelo!
Muka bila bi velika,—
Kar Vi tirjate je sila!
Bom storila, kar me mika.
In se kmaču omožila!
Eno mizo ste imeli,—
Bom zdaj štiri pogrinjala?
To ne smé, ne more biti!
Kaj bom dekle najemala?
Ako ne bi se možila,
Bom pa vse blago prodala,
Vas iz hiše zapodila,
Svoje sema utivala!
Žefa, pusti zdaj pogačo,
In snuboke simo kliči!
Na dvorišči so, naj čujem
Kakšne pojejo ti tiči!

(Žefa gré ponje)

Oger, Lah in ti moj Nemec,
Le še bolj debelo z'jajte!
Ako nij vam všeč ta miza,
Le si druge poiščajte!
In še enkrat tole rečem,
Me poznate, da ne lažem:
Tirjate še svoje mize,
Stanta pade pot vam kažem!
Brezi Vas lahko obstanem,
In še bolje bi živela!
Zlodi naj pergá se z Vami!
Kamor grem, bom mir imela!
(Bile, Niko, Zentilj in Žefa nastopijo)

Bile.

Zajmer da, snuboki trije,
Čvrsti, modri korenjaki;
Da bi jedali koréne.
Ne bi bili ti možaki!
Jaz sem Bile, kralj pastirjev;
Sever me je simo pahnil;
Kakor jelen sem pritekél,
Komaj se do zdaj oddahnil!
Volar imam, če jih štejem,
Več kot las na sivi glavi;
Ti pa imaš paš zelenih,
Da bi bil dobiček pravi!
Jezik moj čez mejo sega,
Ta bi te krepko zabranil!
Če me za možá ne vzameš,
Bom ko riba v vodo planil!

Zentilj.

Jaz iz laška sem dežela,
Sem padron vseh ovčarjev,
Sem ga dosti anektiral,
Pa ga manjka še denarjev!
Pašnike ga imaš krasne,
Kamor se ga kdo ozira,
Ma bi bilo mleka, masla,
Skute, siračke in sira!
S to besedo, če ga tebi,
Franja, do serca ne sežem,
Sakramento dei kaponi,
Se ga tukaj vrat prerečem!

Niko.

Jaz sem z burjo sém privihral,
Mili bože, pa le zate!
Sem konjar! Za tvoje trate
Bi raztergal vse poplate!
Meni sicer trat ne manjka;
Če pa tvoje še pridružim,
Z majhnim trudom prav veliko
Bogatijo si zaslužim!
Pusti sitnega pastirja,
Pusti volčjega ovčarja!
Z mano boš imela žebca,
Hribe zlatega denarja!

Franja.

Prav lepó se zahvalujem
Ker takó ste sem hitéli!
Vidim pa, da Vi vsi trije
Mene radi bi iméli!
Meni skoro bi kazálo,
Da bi Vas vse trije vzéla,
Pa so hudi paragrafi,
Menda tega ne bi smela!
Da pa pravega izvolim,
Da si ne grenim življenja,
Bom se prej posvetovála,
Toraj prosim potrpljenja;
Stopite v dvorano tamkaj,
Jite, pijte in kadite,
Kar Vam drago se menite,
Kader kličem, pritecite!
(Bile, Zentilj in Niko gredó v dvorano,
Franja jih spremi do vrat)
Vi pa čuli ste snuboke,—
Sama ne volim, sem ženska!
Nijsem vajena možém še,
Meni poje salamenska!
Radovedna sem pa jako,
Kaj mi boste svetovali!
To le prosim, da snubokov
Nihče prevoč ne razžali!

Nemec.

Mož od temena do pete
Je ta Bile, že po krvi!
Da govoda skupe spravi,
Ohne Zwiesel— je on prvi!
On strahan je! Da možaka
Te veljave pridobite,
Svet je Vaš! Vorsehung Gottes!
Nič ko njega izvolite!

Čeh.

Čekaj malo, grma sinko!
Ti, ki davno že nas molíš,
Bile je tvoj stric, zatoraj
Nas, satraceni, le potíš!
Vol je rol! Kdor vóla pase
Smerdel vedno bo po vóli!
Če smrdí, smrdí naj sebi:
Holka, ti ga ne izvóli!

Lah.

Zentilj ga je fant od fare,
Uomo fatto per potenza!
Kolikor je še ovčarjev
Vsi so proti njemu senca!
Zmagal druge je ovčarje
Kolikor jih je okoli!
Ošnja, ima tisoč prazov!
Njega, njega ga izvóli!

Slovenec.

Pasja dlaka, jaz poznam ga!
Žaba je, ki v luži kvaka!
Fina roba, zvitá spaka,
Božja šiba ga že čaka!
Zani ne bo več dolgo taka!
Danes gori, jutri doli!
Le prekrižaj se in móli,
Pa le njega ne izvóli!

Rusin.

Niko, to je vrli dečko!
Moč jekléna! Mož beseda!
Bogatinom svitla zvezda!
Kaj veljá njegová čeda?
Platine, zlata in srebra
Ne pomanjka mu nikoli!
Velikanske ima rebra,—
Pana, njega si izvóli!

Oger.

Ti, tiremteto, mi molčí!
Nikola poznam jaz boljé!
Kar tem trinogu nij v rodu
Vse zadavi in pokolje!
Kečkemét, vse tvoje trate

Več ne zelenó nikóli!
Madžar oršak! — Gospodinja,
Tega nikar ne izvóli!

Franja.

Hvala Vašim dobrim svetom,
Sem zdaj trdno odločila,
Da vaim trem pred vami rečem,
Da ne bom se omožila!
Znam, da huda bo zamera,
Pa le rajši sem samica,
Kakor vzajem ga, ki travo
Bolj poljubi nego lica!
Ker ne bom pogač več pékla,
Boste Vi od zdaj iméli,
Kar si boste vsak želéli,
Le da boste tá sedéli!
Žefá, pusti zdaj pogačo,
Prašaj, kaj zahteva slednji!
Ta pa naj veljá od danes,
Tje naprej—pri vsi pojedni!
Kar premore klat in shramba
Vse Vam na ponudbo bodi.
Če ste mirni, bo mi drago,
Ako nijste, — naj Vas zlodí!

Čeh.

Dobže dobže! Kader homo
Vsak po svoji želji jéli,
Bomo radostni pri tle
Eni mizi vsi sedéli!

Oger.

Uram Čeh je prav govoril!
Rad po tém mej Vami ostauem!

Nemec.

Da le ta (kako trebuch) dobi to svoje!

Lah.

Korpo, jaz se ga ne ganem!
Žefa.

Živilá enakopravnost!
Zlodi vzami še pogače!
Zdaj z veseljem bom nosila
Vam jedila in pijáče!

Nemec.

Žefa, mehke Wasserpüttste!
Knüdel Vino—Wain od Rena!
Bile pasi svojo vole!
Vampiè poln veljá, in cona!
(Žefa mu prinese)

Čeh.

Žefa, meni pa prinesi
Povidl, pivs zvrhan vrček,
Vse po dvakrat; te kaznujem
Za pogačo, ti moj srček!
(Žefa prinese)

Lah.

Žefa, kara, benedetta!
Parmeggiano! Toč! Polento!
Vinn lagrime, majoljko,
Dopó sem ga že kontento!
(Žefa prinese)

Slovenec.

Žefka, heilauf, škat Dolenca,
Zgance, čvrčo, dve klobasi!
Halo gó! Zdaj so nebesa!
Živjó! To so zlati časi!
(Žefa prinese)

Rusin.

Žefa, mila devojcica!
Kos pečenke! Rostopkina,
Ker me nekaj tukaj grabi,
Menda kakšna palčevina!
(Žefa prinese)

Oger.

Žefa, Eljen a Királi!
Guljaš s papriko, ki peče!
Patrih starega Tokajca!
Eljen! Naj po žilah teče!
(Žefa prinese)

Polak.

Žefa, ako vrsta name —
Le Sampanjca in fazana!
Jaz ves drugi sem in nobel!
To za tacega je pana!
(Žefa prinese)

Romun.

Žefa, jaz si bom privoščil!
Trum debelega koštrana,

Polno čutaro rakiye —
Ta ne zmoti še Romuna!
(Žefa prinese)

Serb.

Žefa, Meni bi dišala,
S kislim zeljem teletina,
Pa ne zabi kaj čebule,
Še manj, bogme, buče vina!
(Žefa prinese)

Horvat.

Žefa, slanine, dve libri,
Holbo črne Meslovine,
Česnja tri debele stroke,
Da spodi proklete sline!
(Žefa prinese)

Moriák.

Žefa, pridna kubarica,
Meni zadnje četert prazu,
Mer' eo kuhanega vina,
Danka moja noče uraza!
(Žefa prinese)

Slovak.

Žefa, da te ljubim, daj mi
Močno vodko, mastno kračo!
Krepka si, naloži sklado,
Saj si snela vso pogačo!
(Žefa prinese)

Žefa (srdito)

Gaspodinja, le ta teden
Da ko danes bodo jéli,
Bodo kiblje, lonci, sodi
Monumentum mori pèli!
Aybe no, pa boste rekli:
„Žefa ti si preobilna!“
Kar ti spijejo in snejo,
To je groza! Reč presilna!

Franja.

Ti mi molči! Berzdaj izzik,
In zamaši svoje usta!
Tebi nij za to nič mari,
Streži, pa ne bodi pusta!
Vi, ki ste krog ene mize,
Če še nimate zadovolni,
Naj vam Žefa še doneso
In posode vam napolni!
Vi imate vsak svoj trebuh,
In vsak trebuh svoje želje:
Da bom vsacemu prav vstregla
Sveto bodi mi povelje!

Oger.

Dokler boste to dajali,
Bomo zvesti vam ostali,
Fekete! Vam pomagali,
Vi stokrat sladkeje spali!

Franja.

To me veseli do srca, —
Vam obljubo bom držala,
Tudi več se ne možila,
Marveč zvesta vam ostala!
Ti pa, Žefa, urno kliči
Iz dvorane mi možake,
Naj jih precej tu odpravim,
Da odrinejo te kvake!
(Žefa odstopi)

Sveta mi enakopravnost, —
Pa nikakor pri pogači!
Svoje glavnost in nesloga
Sti obé najhujši kači!

(Bile, Žentilj, Niko, Žefa nastopijo)

Vi, ki sunbili me danes
In veliko čast mi dali.
Srčno se vam zahvalujem,
Da prijazno ste čakali!
Boljša je zamera prva,
Torej vam na kratko rečem:
Če možim se — dva razžalim —
Rajši vrh Triglava tečem!
Nekaj sami ste si krivi:
Govorili ste o paši,
In ne zinili besede
O ljubezni gorki Vaši!
Vi le vole, ovce, konje,
Bi ljubili, pa ne mene!
Trave, trave vam je treba!
Pa nikakor kake žene!
Jaz ostanem zdaj samica,
Vi pa se domu vrnite!
Zarad pašnikov in trave
Kje drugje se oglasite!

(Bile Žentilj, Niko, odstopijo, Žefa za njimi z virhom kadi)

Vsi ostali pojó po napévu: „Carja hvani:“

Bože, Franjo brani,
Gospico našo!
Kuha nam kašo,
Hleb nam deli!
Vinca dajála bo,
Mi ga homo pili!
Bože!
Franjo brani.
(Zagrinjalo pade).

Poročilo

o občnem zboru polit. društva Soče

dne 10. avgusta 1871.

Predseduje gosp. Dr. Žigon, zapisuje E. Ktavzar. CesarSKI komisar gosp. namestništveni svetovalec Bar. Rechbach. Nazočil je 45 udov.

Volitev enega odbornika, katera je prva na dnevnem redu, odloži se danes, ker pobere preveč časa i se bo tako konec leta ves odbor volil.

O drugem predmetu: kako naj slovenski, dež. poslanci goriški postopajo v prihodnji zborovi sesiji, sklene in postavi zbor po primerni razpravi sledeče točke: a) Naj se držé programa, izraženeega na dosedanjih slovenskih taborih in posebno naj na to delajo, da se združijo vsi Slovenci v eno kronovino. V ta namen naj se snidejo naši poslanci s slovenskimi poslanci sosednih dežel v katerem si bodi mestu, da se dogovorijo, in da ustanovijo skupen, bolj določen program. Po nasvetu gosp. Dolenea je dalje obveljalo, naj zbrani poslanci pošljejo deputacijo k gosp. ministru Hohenzwartu, da mu razodne vse, česar želimo. b) V narodnih vprašanjih naj postopajo složno in solidarno ne samo z drugimi slovenskimi ampak z jugoslovanskimi poslanci sploh in naj ničesar ne nasvetujejo in ne sklenejo kar bi vtegnilo ovirati jugoslovansko zvezo c) Gledé rabe slovenskega jezika v deželnem zboru in odboru naj se držé strogo enakopravnosti; naj se tedaj ne vdajo nasprotu stranki, ampak složno in pogumno naj tako postopajo, kakor so v lanski sesiji začeli. d) Naj zahtevajo, da se prenaredi cestna postava. e) Naj, kolikor mogoče, pripomorejo, da se že enkrat dogotovi postava zastran vpeljave novih zemljišnih knjig. f) Delajo naj na to, da se deželna kmetijska šola v Gorici preu-

stroji na zdravi, deželnim potrebam primerni podlagi ni sicer v nižo kmetijsko šolo z dvema letnima tečajema in enim za veči kmetijsko prakso in izurjenost. — g) Naj pazijo na to, da se bodo podpore iz deželnega zaloga po pravični meri delile Slovincem in Italijanom. — h) Nепrestano naj zahtevajo od vlade, da se izvrši Rodolfova železnica čez Predéi. — i) Naj predlagajo in glasujejo za to, da se deželni volivnik prenaredi na podlagi ljudstvenega števila.

Tretji predmet na dnevnem redu je:

Vlada naj se ozira, kedar podeluje javne službe, v prvi vrsti na domačine, vselej pa na take osebe, katere znajo deželne jezike in poznajo deželne razmere.

Besedo dobi prvi č. g. Marka Vales, kateri razlaga v daljšem govoru, kako koristno in neobhodno potrebno je, da se §. 19 temeljnih postav natančno izvrši v šolah in v uradnih. Potem navaja nekatere ovire, s katerimi se vlada izgovarja, da ne more v tem oziru narodnim zahtevam vstreči. Ona toži, pravi govornik, da niina za to sposobnih moči in da jih ni mogoče tako naglo dobiti. Da je to čisto prazen izgovor, spričuje nam Oggersko in Hrvaško, kjer so se neandoma uradi in šole v narodnem oziru prevstrojili, kakor hitro je to vlada hotela in ukazala. Naj vlada pri nas tudi resno veli, da morajo uradniki v določenem obroku slovensko znati ali pa službe popustiti, potem bomo že vidili, ali jih bo še manjkalo sposobnih moči. A pri nas ni vlada še nikdar pokazala prav resne volje, da hoče pravičnim našim željam in zahtevam vstreči, marveč je navadno prezirala dobre narodne uradnike in v tuje dežele postavljala, ter podpirala v javnih službah mlačneže in narodne nasprotnike
(dalje prihod.)

Kmetijske in kupčijske vesti.

K popisu letošnjih letin dostavimo še to le: Ajda, kakor zdaj kaže je precej lepa, tako v naši okolici, kakor na Tomirskem in Furlanskem, vender če ne bude v par dnevih dežja, nam tudi to upanje po vodi splava. — Zunajna poročila so sicer ugodna.

Krompirja je bilo letos prav dosti, posebno se je obneslo ameriansko seme, katero so poskušali nekteri kmetovalci v mirenski in kanalski okolici, to seme so dobili pri ljubljanski kmetijski družbi, krompir je razspeden in jako okusen. Za kupčijo pa je še bolj pripraven amerianski zgodnji-rožni krompir, ker dozori že konec maja in začetkom

junija, proda se ga torej kakor prvi zgodnji sad, kolikor se ga pridela; Dunajčani so ga plačevali po 30—35 gl. cent. Priporočamo to seme posebno onim poljedelcem, ki se zunajnimi trgovalci občejujejo, dobi se pri tukajšnji kmetijski šoli, glej današnje naznanilo v tem listu.

Repe, zelja sočivja imamo letos na kupe, kakor že več let ne, nam bodo vsaj ti pridelki zljajšali pomankljivost družih.

Sena je nekoliko manj od lanskega leta, bode pa otave obilo, ker se je predpretekli teden zemlja nekoliko premočila; vsled tega se nam zboljša tudi turšica še nekoliko.

Sploh zamoremo reči, da v Avstriji bode letos ena srednja letina, in boljše si tudi nismo pričakovali, kajti pomisliti moramo, da je poškovala povodenj tisuče oralev naj rodovitneje zemlje ob bregovih dereče Tise in Donave na južnem Ograkem, posebno pa v Banatu, v „žitni žalugi evropski“, dalje so bili pomladanski meseci premokri, poletni pa presubi.

Tako so se v Istriji zarad prevelike suše, skoraj vsi pridelki slabo obnesli, še trta in oliva kaže malo dobička, v Dalmaciji ni dosti boljši. Našim sosedom Črnogorcem pa zuga clo lakota, kajti pridelali niso žita nič, in družega prav malo.

Cenik raznega blaga.

na goriskem trgu.

Pšenica nova polonik	po gl.	2.80	do gl.	3.—
Rež	..	1.85	..	1.95
Turšica	..	2.40	..	2.50
Jecmen. pehan	..	3.—	..	3.20
.. cel	..	1.60	..	1.70
Fežol	..	2.50	..	3.—
Rajž. prve vrste. cent	..	12.50	..	14.—
.. druge	..	10.50	..	11.50
Oves. star polonik	..	1.60	..	—
.. nov	..	1.30	..	1.40
Seno cent	..	1.20	..	1.30
Slama	..	—	..	1.—
Slanina (špeh)	..	32.—	..	32.50
Krompir	..	2.—	..	3.50

Moke mlinah v Strazcah

Moka pšenična A (Auszug)	cent po gl.	13.50
.. .. N. II	12.—
.. .. III	10.50
.. .. IV	9.50
.. .. V	8.50

Moka režena srednja	cent po gl.	7.—	do gl.	8.—
.. .. naj lepša	8.—	..	9.—
.. .. nova turšična	8.—	..	—
Otrobi drobni	3.—	..	—
.. .. debeli	2.60	..	—

Pozor!

Deželna kmetijska šola v Gorici ima nekoliko centov prav lepega krompirja na prodaj in sicer:

A. amerianski zgodnji-rožni krompir.

ki meseca junija že dozori — en funt stane 15 sol.

B. domači zgodnji. beli krompir, en funt stane

3 sol.

C. velikanski, Marmontski krompir, en funt

stane 4 sol.

Kupci naj se oglasijo, prej ko mogoče, pri začasnem vodstvu deželne kmetijske šole v Gorici.

Igralno društvo.

Podpisani je osnoval igralno društvo, po katerem se zamore igrati na 20 različnih avstrijsko-ogerskih lozov; dotični deleži se plačujejo v mesečnih rokih (ratah).

Pri omenjenem se tudi kupujejo in prodajajo vsakovrstni loterijski efekti.

A. V. Jona

menjavec v ulici Sv. Ivana in v Rastelu.

Lekarnica (specarija) Kerpan-Poli tik gostilnice 3. kron priporoča štupo proti katáru narejeno po Dr. Pogačnik-u in druge lekarnične izdelke, katerih korist je obče poznana.